

ที่ มท ๐๘๐๘.๕/ว ๕๖๓๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๖๗

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการแจ้งคำสั่งจ่ายบำเหน็จบำนาญ และการแสดงการดำรงชีวิตอยู่ของผู้รับบำนาญ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๑๒๘๘๒
ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๘.๑/ว ๔๙๑๕
ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ
๓. คำแนะนำของคณะกรรมการวิधिปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๐ เรื่อง หลักเกณฑ์
การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับรายงานในเรื่องการปฏิบัติงานด้านบำเหน็จบำนาญ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งยังไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนี้

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง เมื่อได้รับคำสั่งจ่ายบำเหน็จบำนาญจากผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว
ไม่ได้แจ้งคำสั่งแก่ผู้รับคำสั่งเพื่อให้มาลงลายมือชื่อ พร้อมทั้งวัน เดือน ปี ไว้ในคำสั่ง ซึ่งคำสั่งจ่ายบำเหน็จบำนาญ
เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ โดยมีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิของบุคคล ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง
ที่ผู้ทำคำสั่งจะต้องแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ การยื่นคำอุทธรณ์ และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ ตามมาตรา ๕ และมาตรา ๔๐
แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๒๗ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้ง
คำสั่งจ่ายบำเหน็จบำนาญเป็นหนังสือ โดยจะต้องปรากฏลายมือชื่อ วัน เดือน ปี ที่ผู้รับคำสั่งได้รับทราบไว้ในคำสั่งด้วย
เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครอง
ไม่เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย อาจมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้อุทธรณ์ในการอุทธรณ์ และฟ้องคดีต่อศาลปกครอง
ในภายหลัง และการพิจารณาจัดทำความเห็นนำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อโปรดพิจารณาอุทธรณ์

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ให้ผู้รับบำนาญแสดงการดำรงชีวิตอยู่ โดยมีกรณีผู้รับบำนาญ
ตำแหน่ง ครู ได้รับบำนาญปกติ และเงินเพิ่มร้อยละสิบห้าจากบำนาญปกติ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ต่อมา
ได้ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๕ จังหวัดจึงออกคำสั่งจ่ายบำเหน็จตกทอดให้แก่ทายาทของผู้รับบำนาญ
แต่จากการตรวจสอบการโอนเงินกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น ปรากฏว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ต้นสังกัดได้ขอเงินเพิ่มร้อยละสิบห้าจากบำนาญปกติของผู้รับบำนาญมาโดยตลอดจนถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๗
ซึ่งจากการสอบถามข้อมูลพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดไม่ทราบว่าผู้รับบำนาญได้ถึงแก่ความตาย
เนื่องจากไม่ได้ให้ผู้รับบำนาญแสดงการดำรงชีวิตอยู่ ตามข้อ ๓๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย
เงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงเป็นเหตุให้การโอนเงินกองทุนฯ มีความคลาดเคลื่อน
ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

/กรมส่งเสริม ...

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านบำนาญ บำนาญเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามกฎหมาย จึงซักซ้อมแนวทางการแจ้งคำสั่งจ่ายบำนาญ และการแสดงการดำรงชีวิตอยู่ของผู้รับบำนาญ ดังนี้

๑. การแจ้งคำสั่งจ่ายบำนาญ บำนาญ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำนาญ บำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๒๗ ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๑๒๘๘๒ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๗ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๒๐๘.๑/ว ๔๙๑๕ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗

๒. การแสดงการดำรงชีวิตอยู่ของผู้รับบำนาญ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยข้างต้น ข้อ ๓๔ และข้อ ๓๗ ต้องให้ผู้รับบำนาญแสดงการดำรงชีวิตอยู่ภายในเดือนแรกของปีงบประมาณใหม่ทุกปี หากผู้รับบำนาญ รายใดไม่ได้แสดงการดำรงชีวิตอยู่ ให้ระงับการจ่ายบำนาญหรือเงินอื่นใดที่ผู้รับบำนาญมีสิทธิได้รับไว้ก่อน และแจ้งให้ผู้รับบำนาญแสดงหลักฐานการดำรงชีวิตอยู่ให้ถูกต้องต่อไป

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกวิทย์ มีเกียรติ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น

กลุ่มงานบำนาญบำนาญและสวัสดิการ

โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๖๗

โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๘๕๐๙

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ผู้ประสานงาน นายสีธา แก้วจินดา

โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๖๗ ต่อ ๒๑๔

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ ๒๒๕๕๕

ถึง จังหวัด

ตามที่ จังหวัด ได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อโปรดพิจารณาวินิจฉัย
กรณีจังหวัด ได้มีคำสั่งจังหวัด ที่
อุทธรณ์ อนุมัติให้องค์การบริหารส่วนตำบล จ่ายเงินบำนาญปกติ เดือนละ
ลงวันที่ และเงินบำเหน็จดำรงชีพ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้อุทธรณ์ ซึ่งพ้นหรือออกจากราชการด้วยเหตุสูงอายุ
จึงได้ผู้อุทธรณ์ คำสั่งดังกล่าว ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด
พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ จึงได้รายงานความเห็นพร้อมเหตุผลเพื่อนำเรียนรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย เพื่อโปรดพิจารณาตามนัยมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔
และที่แก้ไขเพิ่มเติม นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ตรวจสอบรายงานของจังหวัด แล้ว
ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คำสั่งจังหวัด ที่อนุมัติให้จ่ายเงินบำนาญปกติและเงินบำเหน็จดำรงชีพให้แก่
ผู้อุทธรณ์ ไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานการแจ้งคำสั่งดังกล่าวแก่ผู้อุทธรณ์ ซึ่งคำสั่งจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญ
เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิของบุคคลถือเป็นคำสั่ง
ทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
ที่ผู้ทำคำสั่งจะต้องแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ การยื่นคำอุทธรณ์ และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ ตามมาตรา ๔๐
แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และข้อ ๒๗ ของระเบียบ
กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ต้องแจ้งคำสั่งจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญเป็นหนังสือโดยจะต้องปรากฏลายมือชื่อ วัน เดือน ปี ที่ผู้รับคำสั่ง
ได้รับทราบไว้ในคำสั่งดังกล่าว กรณีจึงถือได้ว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองของจังหวัด

ยังไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้อุทธรณ์ในการอุทธรณ์
และฟ้องคดีต่อศาลปกครองในภายหลังและเพื่อให้การพิจารณาจัดทำความเห็นนำเรียนรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยเพื่อโปรดพิจารณาอุทธรณ์เป็นไปด้วยความรอบคอบ ถูกต้อง ดังนั้น กรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่นจึงส่งเรื่องคืนให้จังหวัด ดำเนินการแจ้งคำสั่งจังหวัด ที่อนุมัติให้
จ่ายเงินบำนาญปกติและเงินบำเหน็จดำรงชีพให้แก่ผู้อุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด โดยเทียบเคียง
ตามคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๐ เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิ
ในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง พร้อมทั้งรวบรวมเอกสารหลักฐานซึ่งเป็นสาระสำคัญในการ
พิจารณาอุทธรณ์ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๒๖๗๔
เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ก่อนรายงานความเห็นพร้อมเหตุผล
ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาอุทธรณ์ต่อไป

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
กลุ่มงานคดี

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๔๐๓๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ผู้ประสานงาน สุดารัตน์ ปิตแก้ว โทร. ๐๘๑-๐๖๖๖-๑๐๙๗

บันทึกข้อความ

เลขที่	22183
วันที่	8 พ.ค. 2567
เวลา	

ส่วนราชการ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานปลัดกระทรวง โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๒๘๔๙, ๕๐๔๖๕ (มอ.มอ.)

ที่ มท ๐๒๐๘.๑/ว ๕๙๖๕

วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

เรียน หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

ด้วยกระทรวงมหาดไทยได้รับรายงานข้อเท็จจริงพร้อมเหตุผลเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เพื่อพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือตามที่กฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองปฏิบัติไม่ครบถ้วนถูกต้องตามข้อกำหนดที่กฎหมายบัญญัติไว้ในเรื่องการแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ทำให้ระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งจะขยายออกไปเป็นหนึ่งปี ส่งผลให้ทางราชการต้องผูกพันในการพิจารณาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองนานขึ้นกว่าที่กฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ได้บัญญัติไว้ อันจะทำให้การปฏิบัติราชการไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า การแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองแก่คู่กรณีเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เนื่องจากเป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีผู้รับคำสั่ง ดังนั้น เพื่อให้ระยะเวลาในการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะหรือตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วแต่กรณี เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้รับคำสั่งทางปกครอง มิให้การใช้สิทธิอุทธรณ์ต้องขยายระยะเวลาออกไปเป็นหนึ่งปี และถูกโต้แย้งโดยไม่มีกำหนดระยะเวลาผูกพันส่วนราชการ หน่วยงาน ผู้ทำคำสั่งทางปกครองในการพิจารณาอุทธรณ์หรือถูกโต้แย้งคำสั่งทางปกครองนานขึ้นกว่าที่กฎหมายเฉพาะในเรื่องนั้น ๆ หรือที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้บัญญัติไว้ จึงขอให้กำชับเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้ถือปฏิบัติในการแจ้งคำสั่งทางปกครองให้ครบถ้วนถูกต้องเป็นไปตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ระบุดำเนินการแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามคำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่ ๑/๒๕๔๐ เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ

นายสุทธิพงษ์ จงเจริญ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

คำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ที่ 1/2540

เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

ด้วยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีความเห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับ (ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540) การแจ้งคำสั่งทางปกครองให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องจะมีหลักเกณฑ์บางประการที่แตกต่างกันไปจากที่เคยเป็นมา กล่าวคือการแจ้งคำสั่งทางปกครองจะต้องปฏิบัติตามมาตรา 40¹ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่กำหนดว่า คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องแจ้งให้ผู้รับคำสั่งทราบถึงรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวด้วย ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองมิได้แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งและไม่มีการแจ้งการใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งใหม่ในภายหลัง ระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งจะขยายออกไปเป็นหนึ่งปีตามมาตรา 40 ววรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองและจะส่งผลให้ทางราชการต้องผูกพันในการพิจารณาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองนานขึ้นกว่าที่กฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ให้อนุญาตไว้

¹ มาตรา 40 คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระงับผลที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรานี้ ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์การตรวจพิจารณา แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าว มีระยะเวลาน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รับคำสั่งทางปกครอง

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเห็นว่าการแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองแก่คู่กรณีเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะเป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีผู้รับคำสั่ง ตามควรแนะนำให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองปฏิบัติให้ครบถ้วนถูกต้องตามข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 40 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนี้

1. รายละเอียดในการแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

(1) ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่ง ในกรณีเป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้

(2) ระบุการยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง ประกอบด้วย บุคคลผู้รับคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง สถานที่ยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง เจื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งในกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้

(3) ระบุระยะเวลาสำหรับการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้ง

ตัวอย่างเช่น ใช้ข้อความว่า "ถ้าหากท่านประสงค์จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ ให้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อ(1).....ภายใน(2)..... วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งนี้"

หมายเหตุ (1) ให้ระบุ บุคคล คณะบุคคล หรือ เจ้าหน้าที่ผู้รับอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

(2) ให้ระบุระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์

2. กรณีที่คำสั่งแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือ อาจแยกเป็นกรณีได้ดังนี้

(ก) ในกรณีมีกฎหมายเฉพาะเรื่องกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งไว้ เช่น การยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

"มาตรา 48 ผู้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

๑๓๑

๑๓๑"

หรือการยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

"มาตรา 20 ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ซื้อขายใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตหรือผู้ซื้อต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือของพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ซื้อขายใบอนุญาต

๑๓๑

๑๓๑"

ในกรณีนี้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว

(ข) ในกรณีไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งไว้ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งแจ้งให้ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 44¹ ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เช่น มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

"มาตรา 21 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 16 ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ"

9. กรณีคำสั่งทางปกครองที่ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบถึงการใช้อิทธิพลหรือโต้แย้งตามมาตรา 40²

คำสั่งด้วยวาจาโดยสภาพไปตามารดแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาให้ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ ถ้าผู้รับคำสั่งร้องขอโดยมิเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องยื่นขึ้นคำตั้งนั้นเป็นหนังสือตามมาตรา 35³ และในคำตั้งนั้นเป็นหนังสือดังกล่าวเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในหนังสือแนบด้วยโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ (ก) หรือ (ข) กล่าวคือ ถ้ามีกฎหมายเฉพาะกำหนดระยะเวลาในการใช้อิทธิพลหรือโต้แย้งไว้ก็ให้ปฏิบัติตามรายละเอียดและระยะเวลาดังกล่าว ถ้ากฎหมายเฉพาะไม่ได้กำหนดระยะเวลาดังกล่าวไว้ ก็ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งแจ้งให้ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

¹ มาตรา 44 ภายใต้บังคับมาตรา 48 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้หยุดการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้หยุดการบังคับตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง

² ไปรศอุจจธรรที่ 1

³ มาตรา 35 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งด้วยวาจา ถ้าผู้รับคำสั่งนั้นร้องขอและการร้องขอได้กระทำโดยมิเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องยื่นขึ้นคำตั้งนั้นเป็นหนังสือ

4. กรณีที่ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องแจ้งการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

โดยที่หน้าที่ต้องแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งทางปกครองนี้จะใช้บังคับเฉพาะในกรณีที่มิใช่บทบัญญัติแห่งข้อบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยคำสั่งทางปกครองโดยของเจ้าหน้าที่ต้องอุทธรณ์หรือโต้แย้งอย่างไร และภายในระยะเวลาเท่าใดเท่านั้น ส่วนกรณีที่กระบวนการพิจารณาของฝ่ายปกครองสิ้นสุดลงแล้ว และผู้กระทำการไม่พอใจผลคำสั่งทางปกครองนั้น ผู้กระทำการมีสิทธิที่จะไปร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องเป็นคดีต่อศาลได้ต่อไปตามหลักการทบทวนทางกฎหมาย ซึ่งในกรณีดังกล่าว เจ้าหน้าที่ไม่อยู่ในสภาพที่จะรับผิดชอบได้ว่าเรื่องใดจะร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องศาลได้หรือไม่ และภายในระยะเวลาใดโดยแน่ชัด ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงไม่มีหน้าที่ต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่จะแนะนำถึงสิทธิที่จะไปร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องคดีต่อศาลตามที่เห็นสมควรก็ได้

5. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

เนื่องจากหลักการในพระราชบัญญัติดังกล่าวถือว่าความแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองเป็นส่วนหนึ่งของการทำคำสั่งทางปกครอง การไม่แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งจะมีผลเป็นการขยายระยะเวลาการอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่สั้นกว่าหนึ่งมีออกไปเป็นหนึ่งมีและมีผลใช้บังคับแก่คำสั่งทางปกครองที่ออก ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นไป ดังนั้น คำสั่งทางปกครองที่ออกก่อนวันที่ 14 พฤษภาคม 2540 การไม่แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งจึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 40¹ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

6. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 และเจ้าหน้าที่ไม่แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งทางปกครอง

บรรดาคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นมา ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งให้ผู้รับคำสั่งทราบ ผลทางกฎหมายจะทำให้

¹ โปรดดูเชิงอรรถ 1

ระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่ต้นกว่าหนึ่งปีขยายไปเป็นหนึ่งปีเสมอ ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ควรพิจารณาว่าจะแจ้งคำสั่งใหม่หรือไม่ หากเห็นเป็นการสมควรก็ให้แจ้งคำสั่งทางปกครองไปใหม่พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไปด้วย เพื่อให้ระยะเวลาอุทธรณ์เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะหรือตามมาตรา 44^{*} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อมิให้มีการใช้สิทธิอุทธรณ์ในทุกเรื่องต้องขยายระยะเวลาออกไปเป็นหนึ่งปีอันจะทำให้การบริหารราชการไม่ครบตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

(นายเจตินัช วตินนท์)

ประธานคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

